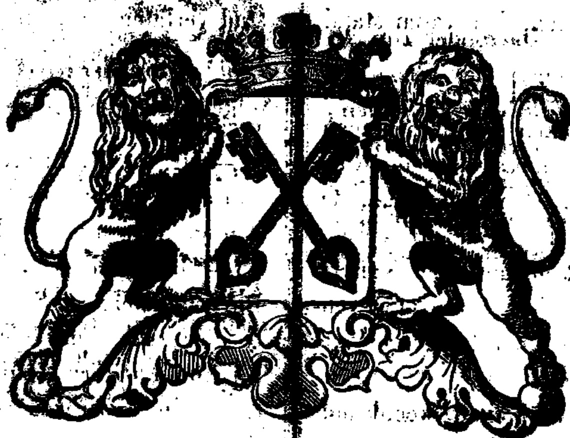
1853. N°. 154

LEYDSCHE COURANT

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

MAANDAG, 26 DECEMBER.

De Prijs der Courant is f 13 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 24 December.

Wij vernemen dat door onzen stadgenoot den Heer W. A. de Bruin, Mr. Horologiemaker aan het Rapenburg, aan den Ed. Achtb. Heer Burgemeester dezer gemeente is overhandigd een model eener door hem vervaardigde machine, tot redding van personen, welke door het ijs geraken. De daarmede door de policie genomen proeven doen veronderstellen dat zij aan de verwachting zal beantwoorden, zoodat er dan ook reeds eenige naar dat model zijn vervaardigd, welke aan het Commissariaat van policie ter beschikking zullen worden gesteld, tot het nemen van verdere proeven.

— Het getal opgenomenen in het werkhuis, in de twee laatste dagen, is geweest als volgt:

23 December 607 volwassenen, 266 kinderen, te zamen 873.
24 » 604 » 287 » » 891.

— De Minister van Oorlog heeft bekend gemaakt dat er voor ongehuwde personen gelegenheid bestaat, om bij het corps Stafmuziekanten te Batavia geplaatst te worden, voor de volgende Instrumenten, als: 2 eerste klarinettisten, 2 tweede idem, 1 eerste fagottist, 1 hoornist, 1 tweede trombonist en 1 eerste trompetter, met verbindtenis voor de militaire dienst in O.-Indie, voor 6 jaren.

Zij zullen aanvankelijk als Sergeant der Infanterie worden aangenomen, en als zoodanig hunne bestemming volgen, om later bij hunne komst in Indie, naar gelang van hunne bekwaamheden, bij het corps Muziekanten te Batavia te worden geplaatst, als Stafmuziekant van de 1ste, 2de, of 3de klasse en eene soldij genieten, die van de 1ste klasse f 2.00, van de 2de f 1.40 en van de 3de f 1.20 daags.

Zij moeten zich aanmelden met een op zegel geschreven request aan het depart. van Oorlog, met vermelding van het instrument of de Instrumenten die zij bespelen; en daarbij overleggen: 1°. eene acte van geboorte waaruit blijkt dat zij niet onder zijn dan 40 jaren; 2°. een certificaat van goed gedrag, af te geven door het gemeentebestuur hunner woonplaats. De personen die aan de Nationale Militie hebben voldaan, zullen daarvan het certificaat moeten vertoonen. De minderjarigen zullen tevens moeten doen blijken van de toestemming van ouders of voogden, tot het aangaan der voorgenomene verbindtenis; zij zullen zich aan een geneeskundig onderzoek moeten onderwerpen, waarbij echter kleine ligchamelijke gebreken voorbijgezien kunnen worden, terwijl zij, na goedgekeurd te zijn, eene proef zullen moeten afleggen van hunne muziekale bekwaamheden.

— Uit Gorinchem wordt van den 22sten gemeld, dat in het naburig Vuren, bij het uitroeijen van boomen, een kaapstander brak, waardoor de boom omviel, met dat ongelukkig gevolg, dat het hoofd van een molenmakersknecht, op wien hij nederkwam, geheel verbrijzeld is en de ruim 60jarige werkzame man alzoo onmiddellijk op de plaats dood bleef.

— Het *Handelsbl.* deelt het berigt mede van een twaalfjarig meisje te Hoorn, dat door hare in 't verstand gekrenkte moeder, die bij arme lieden inwoonde, alleen slapend was te huis gelaten, terwijl de overige bewoners mede waren uitgegaan, ontwaakt zijnde aan 't vuur, waarop eenig eten stond te warmen, in brand is geraakt. Door den stank zijn eenige menschen in 't gesloten huisje gedrongen en vonden 't meisje als tot een klomp verbrand. De verstandelooze moeder jammerde vreeselijk bij het gezigt van het verbrande kind.

— Van den Helder zijn den 22sten naar Batavia vertrokken aan boord van het koopvaardijschip Nijverheid, gezagvoerder Kerkstra, een detachement sterk 130 Onderofficieren en manschappen voor het O. I. leger, onder kommande van den Luit. Kolonel L. J. Kroll; medegeleiders de Luits. der Inf. Vos en Docters van Leeuwen van verlof terugkeerende en de Officier van Gezondheid de Vogel, Ellenfieder en Eisinger.

— Een vreemd natuurverschijnsel vertoont zich dezer dagen in Gelderland, op den zoogenaamden Zandberg, eene buurt tusschen de dorpen Rijswijk en Ravenswaaij, tegenover Wijk te Duurstede ongeveer 100 roeden binnen den Lekdijk.

Aldaar verneemt men sedert eenige weken, meest des nachts maar ook des morgens, een geruisch of gedreun, voortkomende van onder den grond, zoo hevig, dat de meubelen in de huizen der bewoners zich bewegen; men kan de beweging duidelijk bemerken, zoowel binnen als buiten de woningen. Vele nieuwsgierigen hebben zich in de laatste dagen van de zekerheid van dit verschijnsel overtuigd; men denkt daar aan iets vulkanisch; het ware te wenschen dat deze zaak door deskundigen werd onderzocht. (*Utr. Cour.*)

— Vele schepen, waaronder met granen, naar Antwerpen bestemd, zijn, wegens het ijs te Vlissingen binnengekomen.

— De grindweg langs de Dedemsvaart is aangenomen door J. Zwolsman te Kuinre voor f 55,500.

— De *N. Noord. Br.* berigt, dat, dewijl er zoo veel boekjes over het miraculeuse beeld van de Lieve Vrouw van 's Bosch worden uitgegeven tegen het verlangen van den Aartsbisschop van Utrecht, er eerlang een werkje zal verschijnen over dit miraculeuse beeld, door den Aartsbisschop goedgekeurd. Het is een treurige zaak dat er ergens in eene Christelijke Kerk nog wonderdadige beelden bestaan, en het is dus niet onverschillig in wat geest een werkje over dit beeld zal geschreven zijn, dat door zulk eenen in kerkelijken rang en dus naar men verwachten mag in Christelijke kennis uitstekenden geestelijke, zal worden goedgekeurd.

Er worden vele toebereidselen gemaakt om dat wonderdadig Maria-beeld in de groote St. Janskerk te ontvangen.

Dezelfde Aartsbisschop heeft een brief van deelneming en aanmoediging aan den Aartsbisschop van Freiburg toegezonden; die laatste is zoo men weet in openbaar verzet tegen de Badensche Regering gekomen.

— Te Zevenbergen is den 20sten eene vrouw bevallen van tweelingen, die in Januarij ll. reeds drielingen ter wereld had gebragt en dus in een tijdsverloop van nog geen jaar aan de wereld 5 kinderen heeft geschonken. Haar man is een gering arbeider.

— Te Cuesmes bij Bergen in Henegouwen is overleden de oudste veldwachter in België, zekere Jean Vandekeke, oud 100 jaren en 6 maanden. Hij diende bij de Keizerlijke legers. In 1800 tot zijne haardsteden teruggekeerd, werd hij tot veldwachter benoemd en vervulde nog weinige dagen voor zijn dood die betrekking met den meesten ijver.

— De *Staats-Courant* bevat den navolgenden Staat van de opbrengst der Middelen, over de elf eerste maanden van 1853, tegenover de opbrengst over de elf eerste maanden van 1852.

	1853.	1852.
Directe belastingen	f 18,092,044.69½	f 18,167,[illegible]
In- en uitgaande regten, scheepvaart-regten, vuur-, ton- en bakengeld	4,624,306.10	4,831,052.08½
Accijnsen	18,775,838.94	18,296,848.20½
Registratie-, zegel-, successieregten enz.	9,386,893.50	8,583.278.79
Regt van waarborg op de gouden en zilveren werken	198,571.43½	156,188.35
Posterijen	1,349,405.77	1,276,826.96½
Loterij	413,866.50	414,686.50
Totaal	f 52,840,926.94	f 51,726,641.73½

Meerder in 1853 f 1,134,256.20½.

Meer dan in de 11 eerste maanden van 1852 hebben opgebragt: grondbelasting, suiker, wijn, buitenl. gedist., zout, steenkolen, turf, gemaal, collect. zegel, vervoerbilletten, waarborg en bel. van goud. en zilv. werken, zegelregten, registratie-, griffie-, hypotheek-, successieregten, posterij. De overige middelen hebben minder opgebragt.

— Vervolg van een reis door het Overvaalsche aan de Kaap de Goede Hoop, met eenige bekorting uit de *Amst. Courant* overgenomen. Zie ons nommer van 9 en 25 November.

Toen wij 's morgens van de Kerkplaats van den Heer L. de Jager naar Zoutpansbergen zouden vertrekken, trachtten eenigen van de voornaamste ingezetenen, onder wie de Kommandant Joubert, de Heeren Nel, Spies, Grobler en anderen ons ernstig te overreden, dat wij van de reis zouden afzien. Zij hadden de tijding ontvangen, dat de »gele koorts" met felle woede aldaar heerschte, maar de gemeente van Zoutpansbergen had ons reeds 2 wagens en een span ossen gezonden, welke ons aan de Krokodildrift der Olifantsrivier inwachtten. Men besloot dus den Kommandant Joubert en Veldkornet Nel te

verzoeken, ons tot daar te begeleiden, ten einde te trachten den waren stand der ziekte te weten te komen.

Aldus gingen wij den volgenden morgen voort. Een eind weegs genoten wij het gezelschap van den broeder Grobler. Voorts trokken wij over bergen en door vlakten, bewoonde en onbewoonde velden, maar meest door de Kaffers van het hoofd Sokwaté, en waren laat op den tweeden avond aan de Krokodilsdrift. Hier zeiden wij onze oude, vriendelijke begeleiders vaarwel, om onze nieuwe, langs eenen weg slechts van afstand tot afstand door Kaffers bewoond, te volgen. Tegen het einde der week vonden wij ons zoo omgeven van kaffertuinen, dat het den drijvers vaak moeite kostte, het hongerige vee van »manna" (de gewone gierst) en koren af te houden.

Zaturdag avond bleven wij om den rustdag te houden, nevens de woonkraal van het hoofd Sibedela bij een eenzamen boom, en rondom dien werden de wagens in vierkant getrokken. Het was een heerlijke avond. De maan rees helder aan de onbewolkte lucht en deed gindsche bergketen eene donkere schaduw op het land beneden werpen. Wij vertrokken Maandag morgen en kwamen Dingsdag namiddag op de plaats van den Heer Du Pré, ten huize van den Heer Marais, waar wij met veel vriendelijkheid ontvangen werden.

Hier predikten wij 's avonds en op den volgenden dag, tot eene aandachtige gemeente. Inmiddels kwam berigt van de Zoutpansbergen: »dat men alles voor onze komst gereed gemaakt had; dat de koorts afnam; dat de gemeente ons wachtte." De reis ging nu onder nieuw geleide voort. Eerlang bevonden wij ons in Leeuwenveld, met slechts hier en daar eene kafferkraal in de verte en zagen velden met duizende spring- en blesbokken.

Een voorspan voor onzen wagen, dat ons op weg tegenkwam, was op nieuw de getuige van het verlangen der gemeente naar onze komst. Tegen den avond van den tweeden dag, werd ons van eenigen afstand reeds de plaats aangewezen, waarheen de bewoners van Zoutpansbergen waren getrokken. Aan de zuidhelling van gindschen bergrug, die tot heden het verste baken voor de woning van den blanken man is geweest, bouwden onze landgenooten, onder den Kommandant Potgieter, een dorp, waarbij eene zoutpan is te vinden. De inwoners hebben hun hoofdbestand uit de olifantsjagt; niet zelden wint een olifantsjager, in 2 of 3 weken tijds, 2 tot 3,000 rijksdaalders aan ivoor, maar dikwijls wordt zijn trekvee een prooi van wildgedierte, of van de giftige vlieg en komt hij zelf vaak in het dreigendst levensgevaar.

Men heeft hier nog steeds lastige buren aan de bloeddorstige Zilkaats of Massilkatse, die niet vergeten, hoe Hendrik Potgieter hen tot ver over gindsche Zoutpansbergen heeft gedreven. Minder gevaarlijk, maar meer lastig zijn voor de boeren, de naburige »Makatees" opperhoofden Morawe en Macapaan. Er werd mij veel verteld van een verdreven »Soola" stam, welke bij zijne vlugt gestuit was op eenen veel magtigeren. En noordwaarts van dezen stam ziet men, staande op eene bergketen, de »witte huizen" van een volk, »dat op paarden rijdt en schietgeweren heeft." Van dit volk kwam er een aantal jaren geleden, een brief, door de hand van eenen bode, aan den Kommandant Potgieter, naar men veronderstelt, in Arabisch schrift. Aldus verhaalt men daar.

De bewoners van Zoutpansbergen hadden hunne woningen gelaten onder opzigt van zekeren bastaard (Kaffer) en waren nu 2 uren te paard verder in zuidoostelijke rigting op het vlakke veld gelegerd, omdat het dorp, wat laag gelegen, meer onderhevig werd beschouwd aan de gele koorts. De ziekte was aan het afnemen. Daar zag ik de eerste lijders aan deze gevreesde kwaal. Dadelijk na onze aankomst, geleidde ons de Heer Duvenage, de landdrost, naar de tent, die op eenigen afstand van de overigen voor ons gespannen was.

De kerk was in het midden der overige tenten. De ruimte tusschen 3 of 4 wagens in lengte, en een in breedte, overspannen met zeildoek, en dit ondersteund door een aantal houten staanders in het midden, — was genoegzaam voor 4 of 500 zielen.

De kinderen die ons, toen wij door landdrost en heemraden naar de kerk waren geleid, de hand kwamen geven, vroeg ik te zamen over een uur bij mij. Ik wilde zien of men hen onderrigt of verwaarloost. Spoedig had ik 22 kinderen van 6 tot 18 jaren. Bijkans de gansche gemeente, benieuwd om te weten wat ik met de kleinen voor had, was hen gevolgd. Tot mijne vreugde bevond ik, dat meer dan de helft meer of minder vlug lezen kon, en allen eenig onderwijs hadden genoten. *(Vervolg hierna.)*

(Vervolg hierna.)

's GRAVENHAGE, 24 December.

Z. M. heeft tot Burgemeester van Aagtekerke benoemd J. de Visser.

— Z. M. heeft dezer dagen aan den 100jarigen Thomas Peters te Arnhem, op nieuw eene gratificatie, ten bedrage als de vorige van ƒ 52 verleend. Van tijd tot tijd ziet men dezen grijsaard nog op zijne twee krukken voortstrompelen en aan de huizen der ingezetenen liefdegiften opzamelen.

— Z. M. heeft benoemd bij het personeel der militaire administratie: tot Kapitein-Kwartiermeester bij het 4de regement infanterie (naar ouderdom van rang) den 1sten Luitenant-Kwartiermeester J. J. van Dieren, van het bataillon mineurs en sapeurs; tot 1sten Luitenant-Kwartiermeester bij het bataillon mineurs en sapeurs (naar ouderdom van rang), den 2den Luitenant-Kwartiermeester Jhr. A. W. F. van Spengler, van het regement grenadiers en jagers; tot Kapitein den 1sten Luitenant W. van der Stuyt, Directeur van het garnizoens-hospitaal alhier.

— Van wege H. K. H. Prinses Frederik is door de Directrices der loterij, ten voordeele van het Protestantsch ziekenhuis te Bonn, als prijs ontvangen een prachtig voetkussen.

— HH. KK. HH. Prins en Prinses Hendrik hebben weinige dagen geleden te Luxemburg een luisterrijk bal gegeven, waarop meer dan 600 personen tegenwoordig waren. Naar men verneemt zullen zij den 20sten dezer die stad verlaten, en, na een bezoek aan het Hof van Weimar te hebben afgelegd, zich hierheen zullen begeven.

— Men verzekert dat Prinses Hendrik in gezegende omstandigheden verkeert.

— H. K. H. Prinses Marianne heeft 20,000 thl. geschonken tot den bouw van eene Evangelische kerk op hare heerlijkheid Kamenz in Pruissen, en den grond gratis afgestaan voor de kerk en pastorij.

— De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft aan de vereeniging van Burgemeesters en Secretarissen van verscheiden gemeenten van Brabant, die te dier zake eene bijeenkomst hadden gehouden te Vught, medegedeeld dat hij hun ontwerp, om eene gemeentelijke belasting op de sterke dranken in te voeren, voor zoo veel de gemeentewet zulks veroorlooft, krachtig zal ondersteunen.

Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Donderdag, 22 December.

In deze zitting zijn de beraadslagingen over de Staatsbegrooting voor 1854 voortgezet en de Hoofdstukken V, VI, VII, VIII, IX*A* en IX*B* aangenomen.

Met de behandeling der begrootings-wetten zal in eene heden avond te houden zitting worden voortgegaan.

Avondzitting van Donderdag 22 December.

In deze zitting zijn de Hoofdstukken X, XI en XII der begrootingswetten, alsmede het wetsontwerp tot vaststelling der middelen tot dekking der uitgaven begrepen in de Staatsbegrooting voor 1854, aangenomen, en is daarna de vergadering tot nadere bijeenroeping gescheiden.

SCHEVENINGEN, 22 December.

De gansche vloot, van hier naar de Engelsche kust ter steurharing-visscherij uitgerust geweest, is, Gode zij dank, behouden teruggekeerd. Nimmer was de vangst zoo gezegend als dit jaar, en toch was die visscherij gedurende de laatste jaren bijzonder voordeelig afgeloopen; deze teelt overtreft echter verre alle vroegere. In 1850 werden met 59 schuiten 6,600,000; in 1851 met 63 schuiten 8,100,000; in 1852 met 72 schuiten 9.396,000 en in dit jaar zijn met 77 schuiten 16,590,000 haringen gevangen. 6 Pinken hebben 5, zeventien 4, vier en veertig 3 en tien pinken 2 reizen gedaan. Slechts één sterfgeval heeft er onder de bemanning aan boord plaats gehad; terwijl een visschermatroos over boord gevallen en verdronken is. In 1851 en 1852 had men ieder jaar het verlies van eene haringschuit te betreuren; dit jaar trof niet eene enkele ramp van dien aard onze reederij. Met de kustvisscherij, zoo met de netten als met het hoekwant, blijft het allertreurigst gesteld, waardoor in de huisgezinnen van die visschers veel armoede heerscht. *('s Gravenh. Nieuwsb.)*

TEXEL, 20 December.

Als een bewijs welke moeite tegenwoordig wordt aangewend om scheepsruimte te bekomen of te behouden, moge dienen, dat gisteren in de Roggesloot alhier is binnengebragt het casco van het ten vorige jare nieuw gebouwde Deensche schoonerschip Victoria, gevoerd geweest door Kapt. M. Weller, met eene lading dakpannen van Antwerpen naar Wismar bestemd geweest, doch in den storm van 26 September ll. achter de Koog alhier gestrand. Dit schip werd den 17den October ll. openbaar verkocht, maar was spoedig met inhebbende lading zoo geheel in het strand weggezonken, dat het zich ruim 5 voet beneden hetzelve bevond, met elk gewoon tijwater geheel onder de golven bedolven was, en alleen de daarboven uitstekende bazaansmast de plaats aanduidde, waar het moest gezocht worden. Den 18den November jl. werd dit casco anderinaal openbaar verkocht, en alstoen als een onbeduidend wrak, waarvan welligt nimmer iets te regt kwam, voor ƒ 99 toegewezen aan den koopman H. M. van Gelder, van Amsterdam, en den scheeps-makelaar W. J. Hidde Bok, alhier. Onmiddelijk daarna werd door dezen een 60 à 70tal arbeiders te werk gesteld, om het schip als uit het zand te spitten, de zich daarop bevindende massa zand te verwerken, en de lading dakpannen te lossen, alles gedurende den korten tijd van vallend en laag water, terwijl het aanhoudende gunstige weder toeliet, eene ligte omkading tot waterkeering om het schip op te werpen, en mogten de ondernemers dan ook na eenen onophoudelijken arbeid van ongeveer drie weken tijds, die soms zelfs bij het licht van de lantaarn werd voortgezet, de voldoening smaken, het casco langzamerhand uit het strand te zien rijzen, vervolgens geheel vlot worden, en eindelijk, voorzien van eenig noodtuig, in zee, en voor anker te brengen, in volmaakt gaven toestand, zonder dat hetzelve eenigzins ontzet of lek geworden is, of iets door de stranding geleden heeft.

Naar men verneemt heeft de genoemde heer van Gelder zich met zoodanige ondernemingen reeds meermalen zeer verdienstelijk gemaakt, en door zijne kunde, ijver en vastberadenheid, belangrijke waarden aan de maatschappij teruggegeven, die onherroepelijk daarvoor verloren schenen. *(Hbl.)*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 22 December.

Gedurende dit jaar zijn 6 millioen voor de werken aan het Louvre besteed. De Keizer wil, dat er 8 millioen in 1854 besteed worden, opdat in 1855, gedurende de tentoonstelling alles gereed zij.

— De Aartsbisschop van Parijs heeft verlof uitgevaardigd, om zoowel Vrijdags en Zaturdags als op andere vastendagen alle spijzen te mogen gebruiken.

— De Heer Elie de Beaumont is met 29 der 53 stemmen door de Akademie der Wetenschappen tot Secretaris benoemd in plaats van wijlen de Heer Arago.

— De aankoop van terrein en huizen voor het nieuwe Hotel Dieu, digt bij de kerk van Notre Dame, zal 5 à 6 millioen kosten.

— In de havens van Toulon, Bayonne, Rochefort, la Rochelle, Brest en Cherbourg heerscht de grootste bedrijvigheid, in alle tuighuizen zijn meer personen dan het gewone getal in dienst gesteld. Onmiddellijk nadat den Keizer het gebeurde bij Sinope bekend was geworden, moet hij aan de Ministers van Oorlog en van Marine bevelen hebben gezonden om groote krijgstoerustingen te maken. De Fransche zeemagt is bijna zoo groot als die van Engeland, tellende zij 400 bodems, met eene bemanning van 34,000 matrozen, zeesoldaten en artilleristen.

— In het zuiden des lands hebben thans vele rooverijen plaats; den 13den werd de diligence naar Avignon door 3 roovers aangehouden, die de reizigers van al hun geld en goederen van waarde ontlastten.

— De Europesche bevolking in Algerië bestaat thans uit 150,000 zielen.

PORTUGAL.

Meer dan eene maand is reeds verloopen sedert den dood der Koningin Dona Maria II, doch de droefheid, door dit verlies onder de natie te weeg gebragt, is nog niets verminderd. Het treffende dier blijken van droefenis wordt nog vermeerderd door het nog in zwang zijnde gebruik, afkomstig uit de middeleeuwen, om op de pleinen der voornaamste steden het wapenschild van den overleden souverein te verbranden.

Het gemeente-bestuur, gevolgd door de gilden, begeeft zich naar het plein, alwaar eene met rouwfloers behangen estrade is opgerigt. Het koninklijk wapenschild is er opgehangen. Een der voornaamste stedelijke ambtenaren, een wapenstok dragende, slaat daarmede op het schild en breekt het onder het uitroepen der woorden: »Weent, volk, uwe Koningin is dood!"

De algemeene droefenis over den dood der Koningin heeft de sympathie, die sedert lang reeds voor Koning Ferdinand bestond, niet weinig doen toenemen.

Portugal geniet overigens eene volmaakte rust, die de ontwikkeling van 's lands welvaart zeer zal bevorderen. Volgens een overzigt van den finantiëlen toestand, blijkt dat 's rijks uitgaven bedragen 72,000,000 fr. en de ontvangsten 70,800,000 fr., zoodat het tekort het cijfer van niet meer dan 1,200,000 fr. bereikt.

Bij al de takken van algemeen bestuur worden de ambtenaren geregeld betaald. Nieuwe wegen zullen worden aangelegd, en de bestaande verbeterd. Het postwezen en de middelen van vervoer erlangen eene gewenschte uitbreiding. Van Parijs kan men thans in 7 dagen over Madrid naar Lissabon reizen, en komt de spoorweg die Lissabon aan Spanje en Frankrijk moet verbinden tot stand, dan zal de haven dier stad eene der schoonste van Europa zijn, en aangezien zij tevens de westelijkste is, de meest mogelijke uitbreiding kunnen erlangen, welke haar door hare ligging verzekerd wordt, daar zij als de sleutel van geheel den transatlantischen handel is te beschouwen.

SARDINIE.

TURYN, 19 December.

De *Times* deelt een uitvoerig schrijven mede van zijnen berigtgever, betrekkelijk de inwijding van het kerkgebouw der Waldensen in deze hoofdstad, welke gelijk reeds gemeld is, den 15den dezer heeft plaats gehad. Daarin wordt medegedeeld dat die plegtigheid, hoewel er eene groote menigte andersdenkenden in en om de kerk vereenigd was, zonder de minste stoornis is volbragt, en dat zij als eene openlijke bekrachtiging van het door de constitutie aangenomen beginsel van godsdienstige verdraagzaamheid, veel indruk heeft gemaakt. Verder wordt daarin nog gezegd: de Waldensen hebben tot nog toe niet veel moeite gedaan om proselyten te maken; zij hadden te veel te doen om zich staande te houden te midden eener bevolking die geleerd had hen met vroom afgrijzen te beschouwen. Ook is sedert de politieke hervorming die Piemont in 1848 onderging, in de Roomsch-Katholijke kerk aldaar in zoo verre eene verandering gekomen, dat hare leden thans het land hunner voorouderen niet behoeven te verlaten om gewetensdwang te ontgaan. De meeste proselyten hebben de Waldensen nog gemaakt te Genua, waar de priesters niet gezind zijn eenige vrijheid aan hunne kudde te laten.

De vertegenwoordigers van de Engelsche, Pruissische en Fransche regeringen waren bij de plegtige inwijding tegenwoordig, alsmede onderscheiden staatsleden en andere personen van rang, waaronder de heer Malan, de onlangs gekozen vertegenwoordiger van het district der Waldensen in de Wetgevende Kamer.

Ook de berigtgever van de Belgische *Independance* meent dat men aan de zijde der Roomsche geestelijkheid te onregt in de oprigting van het eerste kerkgebouw hetwelk de Waldensen buiten hunne valleijen bezitten, eene strekking ziet tot proselyten-makerij.

— Te Ovada in de provincie Aquiz, bestonden in de middeleeuwen vrij voordeelige wasschingen van goud bevattend zand. Langzamerhand heeft men die als geen voordeel meer opleverende, laten varen, zelfs had sedert het jaar 1848 een vennootschap verliezen daarbij geleden. Maar onlangs heeft een geoloog de heer Frimard, oud-staf officier, den grond op een ander punt onderzocht en heeft een streek van goudkwarts van verscheiden mijlen uitgestrektheid ontdekt. Men heeft proeven genomen. Een hoogleeraar in de scheikunde heeft verklaard dat men naar Amerika zou moeten gaan om kwarts te vinden dat zoo rijk is aan goud. Ten gevolge van dit scheikundig onderzoek is er te Genua een vennootschap voor de mijnen van Ovada aangegaan.

PRUISSEN.

Prof. Stahl heeft aan de Eerste Kamer een voorstel ingediend om aan de gemediatiseerde huizen van het oude Duitsche Keizerrijk de voorregten te hergeven, die, door den Duitschen Bond gewaarborgd, in 1848 haar ontnomen zijn. Dit voorstel bedoelt de herstelling der oude privilegiën, de wederinvoering van exceptionele regtbanken, van eigen regt van kleine Heeren, en andere verouderde instellingen, die de gelijkheid voor de wet tot een hersenschim zouden maken en de grondwet in haar beginsel schenden. Het voorstel van Stahl is een der ongelukkigste teekenen van de stoutheid, welke de reactiepartij in haar drijven bezit.

TURKYE.

Door omstreeks 400 te Konstantinopel gevestigde Europesche kooplieden is het volgend adres aan den Sultan gerigt:

»Sire, de te Konstantinopel gevestigde Europesche kooplieden brengen voor den troon Uwer Majesteit de betuiging van de innige toegenegenheid, dankbaarheid en bewondering, bij hen opgewekt door het indrukwekkend schouwspel van een groot volk vol vertrouwen op de wijsheid van zijnen Souverein.

»Te midden der buitengewone omstandigheden en onvoorziene gebeurtenissen hebben steeds orde en veiligheid geheerscht, en het ontzag voor de persoonlijke veiligheid getuigt van het verstandig bestier van Uwer Majesteits Regering. Deze kalmte en de vaderlandlievende geestdrift, die wij allerwege zien doorstralen, bewijzen hoeveel de Ottomannische natie is vooruitgegaan sedert Uwer Majesteits troonsbeklimming een nieuw tijdperk opende van stoffelijke welvaart en zedelijken vooruitgang, hetwelk den roem uwer Regering zal uitmaken.

»De in Turkye heerschende verdraagzaamheid in godsdienst- en handelszaken geeft den Souverein, die het lot van dit uitgestrekte rijk bestiert, aanspraak op de bewondering en den eerbied van alle natiën.

»Het is een geluk voor de Europesche volkplanting, Uwe Majesteit de hulde aan te bieden van hare innige dankbaarheid voor de bestendige bescherming, die door uwe Ministers onafgebroken wordt verleend aan den handel, welke met den landbouw en de nijverheid de grootheid en de kracht van uw rijk uitmaakt.

»Uwe Majesteit neme het eerbiedige huldebetoon aan van de ondergeteekenden, die luide de weldaden uwer Regering verkondigen, terwijl zij voor de langdurigheid en den voorspoed uwer Regering en voor den roem uwer edele dynastie gebeden ten hemel zenden, vurige en opregte gebeden die weêrklank zullen vinden bij hunne stamgenooten in het westen."

— De Fransche en Engelsche vloten zijn de Zwarte Zee binnengeloopen ter bescherming der Turksche belangen. Deze tijding heeft aan de Weener beurs weinig verandering in de koersen te weeg gebragt.

— Er is een grootheerlijk bevelschrift uitgevaardigd, waarbij de onzijdigheid en de vrijheden van Servië op nieuw worden bekrachtigd.

— De Russische troepen hebben een vergeefschen aanval gedaan op de Turksche vesting Matschin tegenover Ibrailow op den regter-oever van den Donau. Zij deden eene verkenning met 2 stoombooten, 5 kanonneerbooten en 4 bataillons jagers, vernielden de Turksche batterijen beneden Matschin en bezetten het eiland dat in den Donau tusschen Ibrailow en Matschin ligt. Een hevig vuur werd geopend en de kanonnade hield 20 uren aan; 1200 Russische jagers beproefden eene landing, maar eene afdeeling Turksche ruiterij sloeg hen af. De aanval mislukte, terwijl de Russen 10 gesneuvelden en verscheiden wagens vol gekwetsten hadden.

VEREENIGDE STATEN.

De nieuwe schouwburg, die thans te New-York wordt gebouwd, zal eene van de grootste ter wereld zijn. Hij zal 5000 toeschouwers kunnen bevatten; het tooneel heeft eene breedte van 85 en eene diepte van 78 voet; het inwendige wordt gestoffeerd met eene weelde, die het gebouw rangschikt naast de eerste theaters van Europa. Men verwacht dat het in de maand Maart e. k. gereed zal wezen.

— Sedert het ontdekken van goud in Californië zijn ruim 600 schepen uit de Ver. Staten rondom Kaap Hoorn naar de Stille Zee vertrokken en niet teruggekomen. Eenigen zijn te San Francisco gesloopt en anderen hebben bezigheid gevonden in de Zuidzee. Het gemis van dit aanzienlijk getal bodems uit de koopvaardijvloot is eene der oorzaken van de drukte, die gedurende de laatste jaren aan de scheepstimmerwerven heerscht.

— Een troep van 200 gewapende mannen van San Francisco, die in het begin der maand November met de brik Carolina in de haven van La Paz (beneden-Californië) waren aangekomen, hebben bezit genomen van de stad, den bevelhebber in de gevangenis geworpen, en beneden-Californië onafhankelijk verklaard. In Mexico had dit feit, zoodra het daar bekend werd, eenen levendigen indruk verwekt. Men geloofde, dat Santa Anna van deze omstandigheid partij zou trekken, en in de daardoor ontstane beweging zich zelven tot keizer zou verheffen.

STADS BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN brengen ter kennis van de belanghebbenden, dat op heden van den Controleur der Directe Belastingen alhier ontvangen zijn twee op den 20sten dezer maand invorderbaar verklaarde Kohieren der Personele Belasting en van het Patentregt, over het dienstjaar 1853 en 1854, welke op heden aan den Ontvanger der Directe Belastingen zijn verzonden.

En zal deze door plaatsing in de *Leydsche Courant* worden afgekondigd.

Burgemeester en Wethouders voornoemd.

LEYDEN, 23 December 1853. VAN LIMBURG STIRUM.

De Secretaris v. PUTTKAMMER.

Nationale Militie.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, gezien hebbende art. 21 der Wet voor de Nationale-Militie, van den 8sten Januarij 1817, waarbij aan manschappen, dienende bij de Nationale Militie, wordt toegestaan, dat ingeval zij, *na hunne inlijving*, eene der vrijstellingen mogten hebben bekomen, die bij art. 21 en 94 van gemelde Wet zijn uitgedrukt, zij daarvan ten spoedigste aangifte kunnen doen aan het Bestuur der Gemeente, voor welker contingent zij zijn ingedeeld; —

Roepen bij deze op, zoodanige bij de Militie voor zich zelven dienende manschappen, *die door het overlijden van hunnen vader, of hunne moeder, weduwe zijnde, of door regterlijke echtscheiding hunner ouders, of door overlijden van een' of meer broeders*, voorgevallen na hunne inlijving, zijn geworden:

Eenige wettige zonen, tevens eenige kinderen zijnde.

Kostwinners van moeders of grootmoeders, weduwen zijnde, of in regten gesepareerd.

Kostwinners van ouderlooze broeders of zusters.

Of eenige broeder van een onherstelbaar gebrekkigen broeder.

Om, uiterlijk vóór of op den 5den Januarij 1854, schriftelijke aanvrage om ontslag, met opgave der redenen, in te leveren of te doen leveren op de Secretarie dezer Gemeente, tusschen 's morgens tien en 's namiddags drie uren, en in de opgave almede ten duidelijkste te vermelden, bij welk Regiment en Bataillon zij, door of voor wien die aanvrage geschiedt, dienende zijn; — Zullende, na opgemelden dag, geene aanvrage ten fine voormeld meer kunnen worden aangenomen.

Wijders roepen Burgemeester en Wethouders mede bij deze op, alle zoodanige Jongelingen, die aan de inschrijving voor de Nationale Militie in het aanstaande jaar behooren deel te nemen, en *niet zijn geboren binnen deze Gemeente*, bijaldien zij niet mogten zijn voorzien van eene geboorte-acte, om zich van heden af tot en met den 31sten December aanstaande aan te melden ter Secretarie dezer Gemeente, tusschen des morgens tien en 's namiddags drie uren, tot het doen eener juiste opgave van den tijd en de plaats hunner geboorte, ten einde van Regeringswege hunne geboorte-acte zal kunnen worden aangevraagd, en alzoo hun belang ten deze bevorderd.

En zal deze door aanplakking en plaatsing in de *Leydsche Courant* worden afgekondigd.

VAN LIMBURG STIRUM.

LEYDEN, 15 December 1853. De Secretaris v. PUTTKAMMER.

CORRESPONDENTIE.

Bij de, naar wij hopen niet ongegronde verwachting, dat het Concert van den Heer A. J. Wetrens, waaromtrent wij in de *Leydsche Cour.* van 19 jl. een voorloopig berigt lazen, veler belangstelling trekken en door een niet onaanzienlijk getal toehoorders bezocht worden zal, zou aan een dikwerf en door velen uitgesproken verlangen voldaan worden, wanneer de Concertgever de gelegenheid openstelde, om, b. v. zoo als dit steeds in den Schouwburg geschiedt, op eenen bepaalden tijd en tegen eenen billijken prijs vaste plaatsen te bespreken. Men zal dan niet meer in de noodzakelijkheid zijn, van zich een uur of langer voor den aanvang der muziek, naar de Concertzaal te begeven, om daar getuige te zijn van het schikken der stoelen, het ontsteken der gaslichten, en door verveling de vatbaarheid van het gewenschte genot geheel of althans te verliezen. C.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIEN AAN DE GRONINGSCHE HOOGESCHOOL.

Den 21sten December de Heeren A. H. Koning, van Wedde en H. Alberda, van Leeuwarden, beide in de Regten met *Theses*.

ADVERTENTIEN.

PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG TE LEYDEN.

Zaturdag 24 December. Hooiboter van *f* 42 tot *f* 46.

GRAANPRIJZEN AAN DE BEURS TE LEYDEN.

Zaturdag 24 December.

Tarwe *f* 16.00 tot *f* 16.50. Rogge *f* 11.30 tot *f* 11.50. Gerst *f* 7.00 tot *f* 7.50. Haver *f* 4.50 tot *f* 5.00. Paardeboonen *f* 6.80 tot *f* 7.00. Duiveboonen *f* 7.30 tot *f* 7.60.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN,

VRIJDAG, 23 December.

		Laagst.koers.	Hoogst.koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$61\frac{5}{8}$	$61\frac{11}{16}$	$61\frac{5}{8}$
Dito Certificaten	» 3 »	$73\frac{7}{8}$	$73\frac{15}{16}$	$73\frac{7}{8}$
Dito dito	» 4 »	$93\frac{1}{8}$	$93\frac{1}{4}$	$93\frac{5}{16}$
Amortisatie Syndicaat	» $3\frac{1}{2}$ »	$92\frac{1}{2}$	—	—
Handelmaatschappij	» $4\frac{1}{2}$ »	—	—	—
O. I. Leening	» 4 »	—	—	—
Dito Holl. Spoorweg	» $4\frac{1}{2}$ »	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» $4\frac{1}{2}$ »	—	—	—
Haarlemmermeer	» 5 »	$99\frac{15}{16}$	—	—
FRANKRIJK, Certif.	» 3 »	—	—	—
Dito dito	» 5 »	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5 »	$105\frac{1}{4}$	$105\frac{3}{4}$	$105\frac{3}{4}$
Dito dito 1828 en 1829	» 5 »	$103\frac{1}{2}$	$103\frac{3}{4}$	$103\frac{3}{4}$
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5 »	$95\frac{5}{8}$	—	—
Dito 1840	» 4 »	$89\frac{1}{4}$	$89\frac{3}{8}$	$89\frac{3}{8}$
Dito bij STIEGLITZ & Co.	» 4 »	$87\frac{5}{8}$	$87\frac{7}{8}$	$87\frac{7}{8}$
Dito dito Nieuwe	» 4 »	$87\frac{5}{8}$	—	—
Inschrijving in Assign.	» 6 »	$69\frac{5}{8}$	—	—
Certificaten van dito	» 6 »	$69\frac{1}{4}$	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500 *f*	—	—	—
Dito Obligatiën	» 4 »	$82\frac{1}{4}$	—	—
SPANJE, Obligatien	à 1 pCt.	$21\frac{1}{2}$	—	—
Dito Obligatiën	» 3 »	$45\frac{5}{8}$	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3 »	$41\frac{3}{4}$	—	—
Bewijzen Coupons		$5\frac{11}{16}$	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	» 5 »	$76\frac{1}{4}$	$76\frac{3}{8}$	—
Dito	» 4 »	—	—	—
Dito Metall.	» 5 »	—	—	—
Dito Nieuwe	» 5 »	$91\frac{7}{8}$	92	—
Dito 1847	» $2\frac{1}{2}$ »	$39\frac{5}{16}$	$39\frac{1}{4}$	—
BELGIE, Banc.	» $2\frac{1}{2}$ »	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	» $2\frac{1}{2}$ »	$50\frac{1}{4}$	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £	5 »	$95\frac{1}{2}$	—	—
PORTUGAL, te Londen	» 3 »	$37\frac{7}{16}$	$37\frac{11}{16}$	$37\frac{1}{2}$
Dito dito	» 4 »	—	—	—
VENEZUELA,	» $3\frac{1}{2}$ »	—	—	—
MEXICO,	» 3 »	$22\frac{13}{16}$	$22\frac{7}{8}$	—
AMERIKA, Bankactiën		—	—	—

Grieken $4\frac{5}{8}$ $4\frac{11}{16}$.

Koers van het Geld: Beleening $3\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie 4 pCt. Wissel-Disconto 3.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.